

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УСВАЈАЊЕ ПРИНЦИПА ПОСЛОВАЊА У МЕЂУНАРОДНИМ ЛАНЦИМА ВРЕДНОСТИ

ПРИЛИКА ЗА РАСТ И РАЗВОЈ

Како се светска трговина суочава с изазовима као што су трговински ратови, поремећаји у ланцима снабдевања и промене у политици, многе компаније разматрају диверзификацију и локализацију својих ланаца добављача како би смањиле ризик и осигурале континуитет снабдевања. Управо овде настају прилике за наше домаће компаније да постану локални добављачи мултинационалне компаније.

Када привредно друштво постане део ланца добављача МНК то обично значи **стабилан ток прихода** јер су МНК дугорочно оријентисане и имају капацитет да редовно наручују производе или услуге од својих добављача. Бити добављач МНК може помоћи локалним привредним друштвима да **повећају своју видљивост и углед на тржишту**. Такође, кроз сарадњу с МНК, локални добављачи могу добити приступ новим тржиштима јер МНК имају глобалну присутност и дистрибутерске мреже које могу користити са својим добављачима.

Сарадња с МНК пружа мањим привредним субјектима прилику да **развију своје пословне вештине**. То може укључивати побољшање квалитета производа или услуга, усвајање бољих пословних пракси и управљање сложенијим захтевима и стандардима које поставља МНК. Оне од својих добављача често траже иновативна решења како би унапредили своје производе или услуге, а то је прилика за мале фирме да **покажу своју креативност и иновативност**.

Бити део ланца добављача МНК може помоћи нашим компанијама да постану **конкурентније на тржишту**. Повезивање локалних компанија са МНК и успостављање дугорочне сарадње утиче на стабилност свих сегмената пословања: стабилан приход, повећану видљивост, приступ новим тржиштима и могућност раста и иновације.

ШТА ЈЕ ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА ЗА УСВАЈАЊЕ ПРИНЦИПА ПОСЛОВАЊА У МЕЂУНАРОДНИМ ЛАНЦИМА ВРЕДНОСТИ И ПО ЧЕМУ СЕ РАЗЛИКУЈЕ ОД ДРУГИХ ПРОГРАМА?

Трендови у ланцима добављача обично одражавају промене у глобалној економији, технологији, регулацијама и потрошачким преференцијама. У последњих неколико година не може да се не примети значај следећих сегмената које треба пратити, а то су: **дигитализација, аутоматизација, одрживо пословање и репутација, транспарентност, флексибилност и управљање ризицима**.

Ови трендови обликују начин на који компаније управљају својим ланцима добављача и теже да се осигура предност у динамичном пословном окружењу.

Како би подржала привредне субјекте да унапреде знања, модернизују пословање и побољшају пословне перформансе, а све у циљу успостављања сарадње са МНК и потенцијалним добављачима, Развојна агенција Србије је покренула Програм подршке привредним друштвима за усвајање принципа пословања у међународним ланцима вредности.

Програм је настао као резултат директне сарадње са МНК које послују у Србији, али и након вишегодишњег искуства у спровођењу Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача.

За реализацију овог програма опредељен је буџет у износу од 50.000.000,00 РСД.

Бесповратна средства се могу доделити за финансирање оправданих трошкова везаних за реализацију **најмање две пројектне активности**, од којих једна мора бити „Улиставање на референтне глобалне интерактивне платформе (регистрација и евалуација)“.

ГЛОБАЛНЕ ИНТЕРАКТИВНЕ ПЛАТФОРМЕ су *online* платформе које омогућавају компанијама да ефикасно управљају својим ланцем добављача и спроводе процене одрживости или друге врсте процена квалитета и перформанси добављача.

Ове платформе често пружају алате за комуникацију, праћење података, анализу и извештавање како би компаније могле боље да разумеју и управљају својим добављачима. Платформе подржавају транспарентност у ланцу снабдевања и омогућавају размену информација између компанија и њихових добављача.

Није необично да страна компанија „тражи“ од потенцијалног добављача преглед оцене на некој од платформи.

Оправдани трошкови су **трошкови пројектних активности настали на дан подношења Пријаве и касније**, без урачунатог ПДВ, за које се одобравају бесповратна средства. Корисник је у обавези да уговоре којима се реализују пројектне активности предвиђене Уговором о додели бесповратних средстава, закључује искључиво са трећим лицима, и то са онима која нису повезана лица са Корисником.

Максимално се може одобрити 7.000.000,00 РСД по кориснику.

КОМЕ ЈЕ НАМЕЊЕН ПРОГРАМ?

Програм је намењен **привредном субјекту** који је **регистрован у Републици Србији** најкасније **до 01. јануара 2020. године**, има **минимум 15 запослених** и бави се **производњом директних или индиректних материјала, компонената, система и подсистема за производе**, а послује у **следећим секторима**:

- производња електричне опреме;
- производња металних производа;
- производња рачунара, електронских и оптичких производа;
- производња непоменутих машина и непоменуте опреме;
- производња моторних возила, приколица и полуприколица;
- производња осталих саобраћајних средстава;
- производња производа од гуме и пластика;
- остало штампање, под којим се подразумева само штампање етикета, „паметних“ картица и налепница.

Осим ових капацитета, потребно је да подносилац пријаве има одређене финансијске капацитете, и то*:

- да је **удео прихода Подносиоца пријаве од продаје производа** у Пословном приходу од продаје већи или једнак 50% у 2022. години;
- да **вредност основних средстава** на дан 31.12.2022. није мања од 25.000.000,00 динара;
- да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, није отворен стечајни поступак, није покренут поступак реорганизације или није покренут поступак ликвидације.

Поседовање имплементираних стандарда ISO 9001 је неопходно, али уколико подносилац пријаве не поседује одговарајући сертификат, кроз овај програм могу се одобрити средства и за имплементацију и сертификацију поменутог стандарда.

Привредно друштво које нема успостављену сарадњу са МНК или добављачем МНК, а разуме да је за дугорочну сарадњу неопходно да унапреди поједине сегменте у свом пословању, не нужно кроз подизање капацитета производње и квалитета производа набавком опреме, може да аплицира за бесповратна средства **за унапређење конкурентности и дигитализације, као и за консултантску подршку за унапређење пословних перформанси.**

Уколико подносилац пријаве испуњава све опште, финансијске и пословне услове, и уколико оствари минимум од 150 поена на процени пословних перформанси, остварује право на одобрење бесповратних средстава за имплементацију активности за које је аплицирао.

* Детаљна листа општих и посебних услова налази се у Упутству за спровођење Програма подршке привредним друштвима за усвајање принципа пословања у међународним ланцима вредности.

АКТИВНОСТИ КОЈЕ СУ ПОДРЖАНЕ ПРОГРАМОМ

ПОДРШКА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

Назив активности	% суфинансирања*	Максималан износ средстава
Трошкови улиствања на референтне глобалне интерактивне платформе (регистрација и евалуација)**	100	400,000.00 РСД
СЕРТИФИКАЦИЈА СИСТЕМА КВАЛИТЕТА - индустријски стандарди специфични за Подржане делатности (као што су IATF16949/IRIS/CE-3A/CEN, VDA 6.3 и други појединачни специфични стандарди у групи CEN стандарда), сертификација система менаџмента система квалитета (ISO 14001, ISO 50001, ISO 18001, ISO 45001, ISO 27001 и сл.).	60	2,500,000.00 РСД
УВОЂЕЊЕ СОФТВЕРСКИХ РЕШЕЊА	70	5,000,000.00 РСД
ИЗРАДА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦЕ И ОПТИМИЗАЦИЈА У ПРЕТРАЖИВАЧИМА	70	300,000.00 РСД

** Активност за коју је неопходно аплицирати, како би се одобрила средства за друге активности.

КОНСУЛТАНТСКА ПОДРШКА

Подршка	% суфинансирања*	Максималан износ средстава
Консултантска подршка за оптимизацију производних и пословних процеса	70	3,000,000.00 РСД
Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања	70	2,500,000.00 РСД
Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима	70	1,000,000.00 РСД
Укључивање, увођење правила, процедура и звештавања у вези са ESG факторима	70	1,500,000.00 РСД
Припрема која претходи спровођењу теренског увида у пословне перформансе од стране МНК / увођење система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за ланце вредности у смислу овог програма	70	2,500,000.00 РСД
Усклађивање са захтевима зелене индустрије	70	1,500,000.00 РСД
Консултантска подршка за планирање увођења софтверског решења	70	1,500,000.00 РСД

Схватајући важност транспарентности у ланцима добављача, али и важност повезивања са потенцијалним купцима, за разлику од осталих програма подршке у овом програму је обавезна пријава активности *Улиставање на глобалне интерактивне платформе (регистрација и евалуација)*, јер циљ јесте да се корисници повежу са потенцијалним купцима и упознају бенефите оваквих платформи (Нпр. *SEDEX, Achilles, Ecovadis, SupplyShift, Avetta* и др.).

КАКО СЕ ПОДНОСИ ПРИЈАВА?

Јавни позив је објављен 29. децембра 2023. године, рок за пријаву је продужен до 30. септембра 2024, или до утрошка средстава.

Пријава за програм се подноси онлине, преко странице <https://prijave.ras.gov.rs/pp>, уз креирање корисничког налога на порталу Агенције, а уз пријаву се подноси додатна документација која се може преузети на сајту Агенције. Додатном документацијом доказује се испуњеност општих услова програма.

КАКО СЕ ОЦЕЊУЈЕ ПРИЈАВА?

Уколико се утврди да компанија испуњава формалне услове следи оцењивање пословних перформанси којом се утврђују области за које је потребно унапређење.

У оквиру пријаве, у сегменту Процена пословања, подносилац пријаве одговара на питања из седам области пословања које улазе у процес евалуације Учесника, а на бази методологије која је настала по узору на EFQM модел изврсности пословања.

Уколико се оствари 150 и више бодова приликом оцењивања, кориснику се одобравају бесповратна средства.

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА И РЕФУНДАЦИЈА СРЕДСТАВА

Одобрене активности се могу реализовати у периоду од **18 месеци** од закључења уговора. Рефундација средстава је могућа када се све активности заврше и поднесе доказ о евалуацији пословања од стране интерактивне платформе.